POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS

JULKINEN KUULUTUS HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös kaivoslain mukaisessa valitusasiassa

---

Dnro 161/03.04.04.04.33/2026

Kuulutuksen julkaisupäivä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden verkkosivuilla

6.11.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **13.11.2026**

Asia

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 6.11.2026 nro 1854/2026 malminetsintälupaa (Lupatunnus ML2013:0091) koskevassa asiassa Kittilän kunnan alueella.

Luvanhakija

Pulju Malminetsintä Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **6.11.–14.12.2026** Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa: https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/pohjois-suomenhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **14.12.2026.**

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS **PÄÄTÖS** 1854/2026

6.11.2026

Dnro 161/03.04.04.04.33/2026

Asia Valitus malminetsintälupaa koskevassa asiassa

Valittajat Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry
Vesiluonnon Puolesta ry
Rajat Lapin kaivoksille ry
Meän Kaira ry
Kyrön paliskunta
Jari Natunen

Yhdyshenkilö: Jari Natunen

Luvanhakija Pulju Malminetsintä Oy (jäljempänä yhtiö)
Asiamies: luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja Ella Keränen ja varatuomari Ville Salonen
Birk Legal Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 18.12.2025
Lupatunnus ML2013:0091

Tukes on päätöksellään määrännyt kaivoslain 6 luvun 50 §:n 6 kohdan nojalla yhtiön malminetsintälupaan Mertavaara 1 (ML2013:0091) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Päätöksellä ei ole ratkaistu malminetsintäluvan myöntämisen edellytyksiä tai esteitä, sillä Tukes on 18.10.2022 antamallaan lainvoimaisella ratkaisulla hyväksynyt malminetsintälupaa koskevan hakemuksen. Korkein hallinto-oikeus on palauttanut päätöksen Tukesille uudelleen käsiteltäväksi kaivoslain 13 §:ssä ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen seikkojen tarkemmaksi selvittämiseksi.

Päätöksessä on annettu seuraava 18.10.2022 tehtyä malminetsintälupapäätöstä ML2013:0091 koskeva tarkentava lupamääräys:

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä luvassa ML2013:0091 lupamääräyksessä 1 kohdassa 1 ja 3 sallituilla menetelmillä ei synny kaivannaisjätettä. Mikäli kaivannaisjätettä syntyy lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainitussa kallioperänäytteenotossa kairaamalla, malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä ja käsittelemisestä. Maanpinnalle nouseva hienojakoinen paikallinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä.

Hakija on toimittanut kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman (liite 1) ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista.

Kaivosviranomainen katsoo lupahakemuksen mukaisen kairaustoiminnan olevan määrältään alkuvaiheen tunnustelevaa tutkimuskairausta. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on tämän päätöksen liitteenä ja mahdollinen syntyvä kaivannaisjäte on hyödynnettävä ja käsiteltävä sitä noudattaen.

Mikäli kairauksessa kulkeutuu pintaan vähäistä suurempia määriä kairaussoijaa tai kairaussoija sisältää vaarallisia aineita ympäristölle vahingollisina pitoisuuksina, kairaussoija tulee kuljettaa kaivannaisjätesuunnitelman mukaisesti kaivannaisjätteelle asianmukaiseen paikkaan.

Perustelut: Nyt uudelleen käsiteltävänä olleen malmietsintälupaa koskevan kaivoslain 13 §:ssä ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma sisältää riittävän tarkat selvitykset alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Luvanhaltija on suorittanut samalla geologisella alueella aikaisemmin kairauksia. Kairauksissa on tähän mennessä selvinnyt, että alueen kallioperä on rikkonainen eikä soijaa nouse merkittävästi.

Mikäli soijaa nousee poikkeuksellisesti merkittävästi enemmän, luvanhaltija kerää sen talteen ja kuljettaa sen kaivannaisjätettä vastaanottavalle taholle.

Malminetsintäluvalla ML2013:0091 suoritetaan tutkimustoiminnan kannalta vielä alkuvaiheen kairausta. Tässä luvassa kairataan yksittäisille kohteille, joista aikaisemmissa geologisissa mittauksissa on saatu viitteellistä tietoa kohteista, joihin on lisätiedon saamiseksi kallioperästä perusteltua kairata. Tämä vaihe kestää yleensä 3–5 vuotta.

Mikäli tämän luvan mahdollistamat tutkimustulokset ovat hakijan kannalta lupaavia, yhtiö hakenee jatkolupaa, jossa kairausmäärät voivat kasvaa. Luvanhaltija ei ole tässä luvassa esittänyt suunnitelmia koelouhintaan tai

inventointikairauksiin, joilla otettaisiin kairasydännäytettä suuria määriä rikastuskokeita tai varantoarviota varten.

Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Ensisijaisesti malminetsintälupa on kumottava ja palautettava kokonaisuudessaan. Toissijaisesti malminetsintälupa on palautettava kaivannaisjätesuunnitelman sekä siihen liittyvien kaivoslain ja kaivannaisjäteasetuksen, lupa-alueen kokoa ja mahdollista raukeamista koskevien selvitysten sekä hakijan uskottavuutta ja toiminnan tarkoitusta koskevien selvitysten osalta. Mikäli lupaa aiotaan korjata, tulee hankkia valituksessa tarkemmin yksilöidyt selvitykset. Tukes on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut 800 eurolla.

Kaivannaisjätesuunnitelmaa ja lain edellyttämiä selvityksiä ei ole korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti kuulutettu muistutuksia ja mielipiteitä varten. Korkein hallinto-oikeus on palauttanut päätökset, jotta näistä olisi voitu kuulla. Kaivannaisjätesuunnitelma on lupahakemuksen osa ja se olisi siten tullut kuuluttaa. Asiassa ei ole huomioitu korkeimman hallinto-oikeuden esittämiä yksityiskohtia, kuten kairaussoijan muodostumista, eikä pyydetty ELY-keskuksen tai Metsähallituksen lausuntoa.

Tukes on hyväksynyt puutteellisen kaivannaisjätesuunnitelman eikä ole käsitellyt siihen liittyviä lain ja asetuksen edellyttämiä tietoja, kuten ympäristövaikutuksia. Suunnitelma jättää jätteiden selvittämisen ja arvioinnin sekä niiden käsittelystä päättämisen yhtiön oman harkinnan varaan.

Tukes on tehnyt ilmeisen virheen myöntäessään päätöksen alkuperäiselle alueelle, vaikka yhtiö on 21.1.2025 ilmoittanut pienentävänsä lupa-aluetta. Päätöstä annettaessa on ollut ilmeistä, että malminetsintää ei tulla harjoittamaan Tukesin uuden päätöksen osoittamalla alueella. Tukes on 23.1.2026 antanut päätöksen osittaisesta raukeamisesta. Valituksen kohteena oleva päätös on siten rauetettujen alueiden osalta kaivoslain vastainen.

Malminetsintäluvilla on yhteisvaikutuksia muun muassa paliskunnan porohoitoalueiden saastumisena sekä meluvaikutusten yhteisvaikutuksina, jotka olisi pitänyt käsitellä yhdessä kahden muun vastaavasti hyväksytyn luvan kanssa. Pinta- ja pohjavesivaikutukset ja riskit olisi tullut selvittää ja huomioida kaivannaisjätehuoltosuunnitelmaan perustuen. Jätteen käsittelylle on oltava vakuus. Yhtiön tarkoitus ja resurssit malminetsintään ovat kyseenalaiset, ja sen uskottavuus vaikuttaa yhtiön kykyyn vastata ympäristö- ja jätevaikutuksista sekä vakuuksista.

Tukes ei noudata hallintolainsäädännön velvoitetta käsitellä asioita hakemusjärjestyksessä, sillä asiaa on ensimmäisessä vaiheessa viivytetty lähes kymmenen vuotta ja täsmennyspäätös on annettu kahdessa viikossa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Tukes on antamassaan lausunnossa vaatinut valituksen hylkäämistä ja kiistänyt valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteeltaan ja määrältään. Tukes on pystynyt yhtiön toimittaman kaivannaisjätesuunnitelman perusteella arvioimaan, että malminetsintäluvan haltija on järjestänyt kaivannaisjätteen jätehuollon siten, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely ovat kaivoslainsäännön mukaista. Tukes on arvioinut, ettei kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ole ollut tarpeen enää kuuluttaa tai pyytää siitä lausuntoja.

Yhtiö on antamassaan selityksessä vaatinut valituksen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen hylkäämistä.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen.

Merkitään

Hallinto-oikeudella on ollut tätä asiaa ratkaistaessa käytettävissään myös valitusasioiden diaarinumerot 162–163/2026 asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Jari Natusen tekemänä.

Hallinto-oikeus kumoaa valituksen kohteena olevan päätöksen ja palauttaa asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen enemmälti hyläten velvoittaa Tukesin korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut 100 eurolla.

Perustelut

Jari Natusen valitusoikeus

Kaivoslain 165 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta muun muassa asianosainen.

Jari Natunen on todennut selvittäneensä alueen geologiaa raporteista ja olevansa kiinnostunut alueesta ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävän malminetsinnän suhteen. Hän on todennut, että hänellä on malminetsijänä valitusoikeus ja että Tukesin toimet lupien pienentämisen suhteen johtavat epäselvyyteen malminetsintäalueiden voimassaolosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että Natunen ei ole esittänyt selvitystä siitä, että hänellä olisi kaivoslain nojalla voimassa oleva oikeus kyseessä olevaan alueeseen taikka selvitystä mahdollisesta malminetsintätoiminnastaan tai siitä, mitä vaikutuksia juuri valituksen kohteena olevalla päätöksellä tähän toimintaan on. Tähän nähden hallinto-oikeus arvioi, ettei valituksen kohteena olevalla

päätöksellä ole sellaisia välittömiä, välillisiä tai ei-oikeudellisia vaikutuksia Natusen etuihin, oikeuksiin tai velvollisuuksiin malminetsijänä, joiden vuoksi häntä voitaisiin pitää nyt kysymyksessä olevassa asiassa kaivoslain 165 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna asianosaisena. Valitus on näin ollen jätettävä puuttuvan valitusoikeuden vuoksi hänen tekemänään tutkimatta.

Pääasia

Asiassa on ratkaistavana, onko Tukes menetellyt kaivoslain vastaisesti sillä valittajien esittämällä perusteella, että Tukes on tehnyt valituksen kohteena olevan päätöksen kaivoslain 37 §:ssä tarkoitettuja viranomaisten lausuntoja pyytämättä ja varaamatta asianosaisille ja muille tahoille kaivoslain 39 §:ssä tarkoitettua tilaisuutta muistutuksen tekemiseen taikka mielipiteen ilmaisemiseen yhtiön malminetsintälupahakemuksen täydennyksenä toimittaman kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman johdosta.

Kaivoslain 37 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä malminetsintälupaa koskevasta hakemuksesta lausunto: 1) siltä kunnalta, jonka alueella toimintaa on hakemuksen perusteella tarkoitus harjoittaa tai jonka alueella luvan mukaisen toiminnan ympäristö- ja muut vaikutukset saattavat ilmetä (*toiminnanvaikutusalue*); 2) Lupa- ja valvontavirastolta; 3) alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta tai laitokselta; 4) tarvittaessa muilta toimialallaan yleistä etua valvovilta viranomaisilta ja asianomaiselta maakunnan liitolta.

Kaivoslain 39 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen malminetsintälupaa koskevan asian ratkaisemista varattava asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Pykälän 2 momentin mukaan muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä malminetsintälupaa koskevassa asiassa.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 39 §:n osalta seuraavaa: ”Pykälässä ehdotetulla menettelyllä on mahdollista vähentää jälkikäteisen oikeussuojan tarvetta. Lisäksi menettelyn avulla voidaan saada sellaista tietoa luvan mukaisen toiminnan haitallisista ympäristö- tai muista vaikutuksista, jotka eivät tule esille 37 §:ssä tarkoitetuissa lausunnoissa.”

Tukes on 18.10.2022 myöntänyt yhtiölle malminetsintäluvan ML2013:0091 (Mertavaara 1), jonka perusteella yhtenä malminetsintämenetelmänä saadaan käyttää syväkairausta. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 4.7.2024 antamallaan päätöksellä numero 1171/2024 tutkituilta osin hylännyt Tukesin päätöksestä tehdyn valituksen. Korkein hallinto-oikeus on 4.12.2025 antamallaan päätöksellä numero 2788/2025 kumonnut Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ja Tukesin päätökset siltä osin kuin asiassa on ollut kysymys kaivoslain mukaan malminetsintälupahakemukseen liitettävästä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja palauttanut asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Tukesin päätös 18.10.2022 on siten lainvoimainen muilta kuin kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa koskevilta osin.

Päätöksensä perusteluissa korkein hallinto-oikeus on todennut muun ohella, että malminetsintälupaa koskevassa hakemuksessa tulee kaivoslain 39 §:ssä asianosaisille ja muille tahoille säädetyn osallistumisoikeuden toteuttamiseksi esittää tiedot malminetsinnässä syntyvän kairaussoijan määrään vaikuttavista tekijöistä sekä tähän perustuva arvio maanpinnalla käsiteltäväksi tulevasta kairaussoijan määrästä. Korkein hallinto-oikeus on edelleen todennut, että Tukesin päätöksen perustana olevassa lupahakemuksessa ei ole mainittu syväkairauksessa syntyvää kairaussoijaa, eikä Tukes ole kehottanut yhtiötä täydentämään hakemustaan tältä osin. Korkein hallinto-oikeus on katsonut Tukesin menetelleen kaivoslain vastaisesti käsitellessään ja ratkaistessaan lupahakemuksen ilman kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa kaivoslainsäädännön mukaan esitettäviä tietoja.

Yhtiö on sittemmin täydentänyt lupahakemustaan toimittamalla hanketta koskevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman. Tukes on valituksen kohteena olevalla päätöksellään antanut 18.10.2022 tehtyä malminetsintälupapäätöstä koskevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ja sen noudattamista koskevan tarkentavan lupamääräyksen 4. Tukes ei ole kuitenkaan kaivoslain 37 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla pyytänyt lausuntoja hakemuksen täydennyksenä toimitetusta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta taikka varannut asianosaisille ja muille tahoille kaivoslain 39 §:n mukaista tilaisuutta muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden ilmaisemiseen tiedottamalla kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta kaivoslain 40 §:n mukaisesti. Asiassa on siten menetelty virheellisesti, ja tämän vuoksi valituksen kohteena oleva päätös on kumottava ja palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväsi.

Asian tultua edellä lausutulla perusteella ratkaistuksi, lausuminen muista valitusperusteista ei ole tarpeen.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Oikeudenkäynnin on katsottava aiheutuneen Tukesin virheestä. Näin ollen ja asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos valittajat joutuisivat itse vastaamaan kokonaan oikeudenkäyntikuluistaan. Korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrää arvioidessaan hallinto-oikeus on ottanut huomioon, että hallinto-oikeuden nyt ratkaistavana olevissa asioissa (diaarinumerot 161–163/2026) on ollut kysymys kokonaisuudesta, jossa oikeudenkäyntiaineisto on ollut keskenään pitkälti sama. Tämän vuoksi hallinto-oikeus velvoittaa Tukesin korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut edellä ratkaisuosasta ilmenevällä kohtuulliseksi arvioimallaan määrällä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kaivoslaki 13 § ja 34 § 5 mom

Muutoksenhaku

Tämä päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen antopäivä näkyy päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Marja-Riitta Tuisku, Laura Juntunen ja Inkeri Ylitalo.

Esittelevä jäsen Inkeri Ylitalo

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valittajien yhdyshenkilö, sähköpostitse
	Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan yhdyshenkilön on tämän päätöksen vastaanotettuaan ilmoitettava sen tiedoksisaannista muille valittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.
	Oikeudenkäyntimaksu maksutta
Jäljennös maksutta	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, sähköpostitse asiakirjoineen
	Luvanhakijan asiamiehet, sähköpostitse
	Sähköpostitse Kittilän kunnanhallitus, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin mukaisesti julkaistava viipymättä tieto tästä päätöksestä kuntalain 108 §:ssä säädettynä kunnan ilmoituksena.

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:
1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista,** sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava
- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava
- sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä
- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos
- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle.** Valituksen valituslupahakemuksineen voi toimittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Jos valituksen valituslupahakemuksineen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisen päivän aikana. Muutoin kuin sähköisenä asiakirjana toimitettavan valituksen valituslupahakemuksineen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Postiosoite:	**Käyntiosoite**:	**Sähköposti**: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
PL 180	Fabianinkatu 15	**Faksi**: 029 56 40382
00131 HELSINKI	00130 HELSINKI	**Puhelinnumero**: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:
- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)
Tuomioistuinmaksulaki 2 § (400/2026)